

100%

SRE ÎN
COMUNITĂȚI

PAȘI CĂTRE
100 % ENERGIE
REGENERABILĂ
ÎN EUROPA

MOTIVAȚIILE
ABORDĂRI
EXEMPLE

Climate Alliance

LEGAMBIENTE

PARTENERII

CLER, Retea pentru tranziția energetică (Franța)

Project Coordination

www.cler.org

Yannick Régnier

yannick.regnier@cler.org

AF-CITYPLAN s.r.o. (Republica Cehă)

www.af-cityplan.cz

Paulina Pidana

paulina.pidana@afconsult.com

Climate Alliance / Klima-Bündnis / Alianza del Clima e.V.

www.climatealliance.org

Angela Hanisch

europe@climatealliance.org

Climate Alliance Austria (Austria)

www.klimabuendnis.at

Georg C. Priesner

georg.priesner@klimabuendnis.at

Community Energy Scotland (Scoția, RU)

www.communityenergyscotland.org.uk

Simon Mc Kinney

simon.mckinney@communityenergyscotland.org.uk

deENet (Germania)

www.deenet.org

Pia Buschmann

p.buschmann@deenet.org

Energiaklub (Ungaria)

www.energiaklub.hu/en

Lilla Csanaky

energiaklub@energiaklub.hu

Innergies (Belgia)

www.tepos.be

Frédéric Praillet

fpraillet@innergies.be

Legambiente (Italia)

www.legambiente.it

Edoardo Zanchini

e.zanchini@legambiente.it

Rurener

www.rurener.eu

Christelle Lefevre

France@rurener.eu

Slovenski E-Forum (Slovenia)

www.se-f.si

Gorazd Marinček

gorazd.marincek@se-f.si

Solagro (Franța)

www.solagro.org

Isabelle Meiffren

Isabelle.meiffren@solagro.asso.fr

Universitatea Vasile Alecsandri Bacău (România)

www.ub.ro

Liliana Topliceanu

lili@ub.ro

CUPRINS

5 - CHEIA SUCCESULUI

DE CE SĂ DEVII TERITORIU 100% SRE

6 - CONSTRUIREA VOINȚEI POLITICE

FIȚI FĂURITORII PROPRIEI VIEȚI ȘI A PROPRIEI DEZVOLTĂRI
PASTRAȚI BANII ACASĂ ÎN LOC SĂ ÎI ARUNCAȚI PE FEREASTRĂ

8 - ALATURAȚI-VĂ MIȘCĂRII EUROPENE A REGIUNILOR CU ENERGIE 100% REGENERABILĂ

O DEFINIȚIE EUROPEANĂ ȘI O ETICHETARE PENTRU COMUNITĂȚILE 100% SRE
CONSOLIDAREA COEZIUNII ȘI A SOLIDARITĂȚII ÎNTRE ORAȘE ȘI ZONELE RURALE

9 - A FOST ODATĂ CA NICIODATA... CUM A INCEPUT TOTUL

GÜSSING: UN PRIMAR CU VIZIUNE

ALIAȚI-VĂ

10 - NU MERGEȚI SINGURI: FORMAȚI O ECHIPĂ DE CALIBRUL POTRIVIT

COOPERARE DINCOLO DE GRANIȚELE ADMINISTRATIVE
PROVINCIA LUXEMBOURG STABILEȘTE UN CADRU DE LUCRU ȘI INSTRUMENTE COLECTIVE

11 - RESURSE UMANE ȘI CUNOSTINȚE

PREGATIȚI-VĂ TRUSA DE PORNIRE ȘI DE SUPRAVIETUIRE
NU FĂRĂ ECHIPA MEA PENTRU ENERGIE

PAS CU PAS

12 - EVALUARE INIȚIALĂ: OBIECTIVE ȘI METODE

NU DOAR ARUNCAȚI CU CIFRE, CI AVEȚI AMBIȚII REALE
MAI PUȚIN DESEORI ÎNSEAMNĂ MAI MULT

13 - DEZVOLTAREA SEAP: MOBILIZAREA PARTENERILOR

IDEI NOI POIVIND UTILIZAREA BIOMASEI ÎN MIRNA VALLEY
UN JURIU CARE SĂ CONSOLIDEZE SEAP ÎN FOIANO DELLA CHIANA

14 - ȘI ... LA LUCRU!

O SCHEMĂ PE BAZĂ DE BIOGAZ ÎN ALBIGEOIS ȘI BASTIDES
UN MODEL DE IZOLARE MULTIPLICABIL PENTRU ȘCOLI

15 - FINANȚAREA PROIECTELOR DE INTERES TERITORIAL

BIG LOTERY SPRIJINĂ FERMELE EOLIENE
UN AJUTOR FINANCIAR PENTRU LOCUITORI

RĂMÂNETI ÎN JOC

16 - ATINGEȚI NIVELUL EUROPEAN, ADERAȚI LA CONVENTIA PRIMARILOR!

CONVENȚIA PRIMARILOR DEVINE ACCESIBILĂ COMUNITĂȚILOR RURALE
ORICÂND EXISTĂ O METODĂ DE A VĂ ALĂTURA CONVENTIEI PRIMARILOR!

17 - INSTRUMENTE PENTRU ACȚIUNE

REȚELE ȘI SPRIJIN PENTRU ACȚIUNI

18 - REȚELELE EUROPENE

INTRODUCERE

CHEIA SUCCESULUI

Obiectivele climatice și energetice pentru 2030 ale Uniunii Europene, completate în 2014, necesită o mobilizare generală. Într-o dinamică menită să consolideze atât teritoriile rurale cât și orașele, comunele joacă un rol major. În calitate de principali administratori ai resurselor de energie regenerabilă, acestea reprezintă avangarda tranziției energetice. Punctele lor forte? Vântul și apa existente din abundență (adesea), soarele și desigur biomasa – agricolă, domestică, forestieră, din prelucrarea lemnului sau procesarea alimentelor.

Dorința de a pune în valoare acest capital regenerabil i-a făcut pe unii să ia hotărârea de a prelua sau de a relua controlul asupra problemelor energetice, pentru a reduce facturile la energie atât în beneficiul autorităților cât și al locuitorilor. Atrase de posibilitatea de a revitalizeza economiile locale, municipalitățile (singure sau în grup), au acum o dorință accentuată să devină 100% SRE.

Dar cum să treci de la intenție la acțiune atunci când nu ai cunoștințe, mijloace sau când te simți prea mic pentru a acționa ? ...

Acest ghid a fost scris pentru a ajuta în elaborarea politicii energetice. Pragmatic, el înglobează rezultatul experienței partenerilor și comunităților implicate în proiectul „100% RES communities”. Timp de trei ani, reprezentanți ai zonelor rurale, unii cu experiență alții fără, împreună cu experți din 10 țări din Europa, au căutat cele mai bune metode administrative, tehnice și financiare menite să reducă consumul și să producă energie regenerabilă. Dacă din cauza diferențelor administrative, culturale sau economice, nu toate teritoriile se bucură de aceleași facilități, proiectul „100% RES communities” a definit metode, practici și instrumente care să facă munca mai ușoară! În acest ghid sunt pașii cheie în definirea strategiei și în elaborarea planului de acțiune. Acesta este un plan de acțiune realizabil care să fie implementat împreună cu cei interesați.

O notă finală: deoarece în cadrul rețelelor pot fi descoperite noi soluții practice și pot fi evaluate rezultatele, acest ghid vă îndeamnă mai întâi să faceți parte din rețelele profesionale și în al doilea rând să vă alăturați Convenției Europene a Primarilor.

Cofinanțat prin programul Energie inteligentă
– Europa al Uniunii Europene

Autorii acestei broșuri sunt singurii responsabili de conținutul acesteia. Textul nu reflectă neaparat opinia Uniunii Europene. Nici EACI, nici Comisia Europeană nu răspund pentru modul în care ar putea fi utilizate informațiile incluse aici.

Towards 100 % RES rural communities
IEE/11/014/SI2.616363 – 100-RES-COMMUNITIES

DE CE SĂ DEVII TERITORIU 100% SRE

CONSTRUIREA VOINȚEI POLITICE

Comunitățile 100% SRE integrează problema energetică într-un angajament politic, strategic și sistemic în favoarea dezvoltării locale, abordând problemele economice, sociale, democratice și de mediu în același timp. Ele își asumă responsabilitatea privind problemele energetice în ceea ce privește interesul general și serviciul public.

Jacky Aignel,
președinte Le Mené (Franța)

Fiți făuritorii propriei vieți și dezvoltări

Le Mené (vestul Franței, 6500 loc.) are multe probleme: clima este aspră, terenurile puțin productive, locuitorii sunt în vârstă. Cu toate acestea, atunci când sunt confrunțați cu o problemă oamenii reușesc să concluzeze. Interviu cu Jacky Aignel, președintele Le Mené, și fost președinte al rețelei Rurener. Cu energia regenerabilă, avem o avere sub picioare și

deasupra capului: trebuie doar să o utilizăm. Dorim să ne îndreptăm spre autonomie. Dezvoltând mai multe proiecte, am putea reuși acest lucru pe termen mediu. Toată lumea este implicată: orașele pentru centrale termice pe lemn, fermierii pentru fabricile de ulei și centralele pe biogaz, artizanii pentru case cu consum zero, cetățenii pentru cîmpuri eoliene... Oamenii înțeleg abordarea regională pe care o să implementăm. Suntem toții consumatori, dar trebuie să fim și producători, pentru propria viață și dezvoltare.

Păstrați banii acasă în loc să îi aruncați pe fereastră

Utilizarea SRE permite reducerea facturilor și crearea de valoare în interiorul zonei. Beneficiul, în cazul investițiilor în energie regenerabilă și măsuri de eficientizare este deseori rapid și foarte mare! În cinci ani, în regiunea Waldviertler Kernland (13 sate - 13 500 locuitori), s-au economisit 8 milioane € din suma anuală de 31 milioane € cheltuită pe importul de energie fosilă, iar aceasta sumă a fost reinvestită în economia locală.

În prezent, 75% din energia electrică este furnizată din surse regenerabile iar 60% din încălzire este realizată prin centralele pe bază de biomasă sau instalații de biogaz. Cu ajutorul fondurilor naționale și regionale, peste 30 de locuri de muncă au fost create în domeniul energiei regenerabile.

Inaugurarea parcului eolian numit Les Landes du Mené (Franța)

De la cărbune la surse regenerabile, o era a schimbării și crearea de noi oportunități în privința locurilor de muncă

Un orașel din nordul Franței, Loos-en-Gohelle, 7000 locuitori, afectat de închiderea minelor de carbune în 1970, s-a alăturat rețelei teritoriilor cu energie pozitivă din Franța (TEPOS).

Cu 350 de locuri de muncă directe și indirecte create în jurul activităților eco și a energiei regenerabile în 10 ani, Loos-en-Gohelle se bucură de revenirea sa. Interviu cu A Jean François Caron, primarul orasului din 2001.

François Caron, primarul localității Loos-en-Gohelle (Franța)

La ce vă așteptați din partea rețelei TEPOS?

Această rețea este un sistem care se bazează pe celule „stem” ale refacerii, altfel spus se bazează pe metode și practici care permit orașelor și teritoriilor să ia sau să reia controlul asupra politicii lor energetice. Sperăm să găsim complici în inovatie și în nesupunerea noastră față de modelele stabilite de până acum.

Nesupunerea la modelele stabilite : ce vreți să spuneti prin asta ?

Un exemplu: Încă din 2000 mi-am exprimat părerea față de încălzirea electrică, această calamitate franceză. Investitori care au dorit să construiască în comună, au prezentat proiecte motivate de costuri, operațiuni, caracteristici climatice, materiale. În mod legal nu puteam interzice încălzirea electrică, dar am reușit să îmi exprim îngrijorarea că s-ar putea să sporim sărăcia adaugând costurile acestui tip de combustibil la insecuritatea economică deja existentă în Franța.

Crearea de locuri de muncă „durabile” reprezintă punctul central al acțiunii dumneavoastră. Minerii s-au mutat în locuri de muncă mai bune. A tras aceasta neîncrederea locuitorilor?

Unde există consecvență, nu există neîncredere. În Loos-en-Gohelle, activitatea noastră de 20 de ani a fost exemplară. Am dorit să fim motorul unei „renașteri” a economiei durabile, rezervându-ne dreptul de a greși. Dacă avem datoria de acționa, avem și dreptul de a nu reuși să realizăm totul din prima!

Aceste succese, în ce constau ele mai exact?

Avem un centru de cercetare și dezvoltare privind materialele eco și energia regenerabilă, care reprezintă un punct de referință la nivel național. Primim cu brațele deschise firme de proiectare, companiile care sunt în linia întâi a excelenței în domeniu. Așa am reunit în jurul nostru parteneri financiari naționali, regionali, europeni, sporind astfel gradul de atracție al zonei noastre.

Rezolvarea problemei costurilor mari ale combustibilului acum și pentru viitor

Un studiu realizat în 5 țări estimează că numărul familiilor afectate de prețul combustibilului în Europa s-ar putea dubla pe termen scurt. Metode de economisire a energiei în locuințe, un plan de urbanism durabil și găsirea unor noi soluții sunt instrumente cheie în prevenirea unui impact social puternic.

ALATURAȚI-VĂ MIȘCĂRII EUROPENE A REGIUNILOR CU ENERGIE 100% REGENERABILĂ

Pentru a impulsiona eforturile comunităților pionier, campania „100% SRE în comunități” oferă o definiție europeană unitară și o hartă online a comunităților 100% SRE, care se bazează pe un sistem elaborat de criterii. Acțiuni locale aparent răzlețe sunt puse laolaltă și capătă greutate politică în cadrul unei mișcări europene în vederea obținerii a 100% energie regenerabilă.

O definiție europeană și o etichetare pentru „100% RES Communities”

Definiția comunității 100% SRE a fost stabilită de partenerii proiectelor pentru comunitățile pionier, pentru a pune în valoare eforturile și implicarea lor în vederea obținerii a 100% SRE într-un mod foarte simplu. S-au specificat în jur de douăzeci de criterii pentru implementarea progresivă, împărțite pe 4 axe: Regiunea:

- stabilește obiectivul pentru atingerea necesarului său energetic din surse regenerabile locale (nivel politic),
- elaborează un plan de acțiune și măsurile specifice (nivel strategic),
- rezolvă problema energiei folosind o abordare integrată în cadrul dezvoltării locale (nivelul abordării sistemice),
- implementează proiecte specifice (nivel de implementare).

100% energie regenerabilă în teritorii, congres anual, Kassel 2014

Un acord amplu

O comunitate 100% SRE este în stare să își acopere necesarul de energie (și chiar mai mult) din surse regenerabile în ceea ce privește curentul electric, încălzirea și deplasarea. Comunitatea abordează problemele economisirii și eficienței energetice într-o manieră holistică și durabilă. Comunitatea favorizează o abordare pentru dezvoltare cu scopul maximizării valorii regionale.

Fermă solară, Osnabrück

Abordarea 100% SRE re-crează legături între zonele urbane și rurale, cu avantaje de ambele părți. Zonele din jurul orașelor, cu abundența lor de surse naturale, ar putea produce mai multă energie decât le este necesară și ar putea beneficia de pe urma exportului surplusului de energie. Puternic poluate, orașele nu reușesc de obicei să își acopere necesarul de energie folosind surse regenerabile din cauza lipsei de spațiu. Dar ele dețin cunoștințe și pot investi în eficientizarea energetică și în economisirea energiei electrice, în transport ecologic și în PV amplasate pe acoperisuri, de exemplu.

Consolidarea coeziunii și a solidarității între orașe și localități rurale

În Germania, din ce în ce mai multe orașe caută să coopereze cu zonele rurale din vecinătate, așa cum au făcut orașul și zona Osnabrück, zona Steinfurt și orașul Rheine. Acestea participă în proiectul german „100% Climate Protection Master Plan”. Acesta are ca scop să arate cum orașele, cooperând cu zonele din jurul lor, pot reduce emisiile de carbon cu 95% și consumul de energie cu 50% până în anul 2050, prin comparație cu anul 1990.

Acțiune pentru mobilitate ecologică, german „master plan pentru 100% protecție climatică”

ODATĂ CA NICIODATĂ... CUM A ÎNCEPUT TOTUL

Întotdeauna au existat pionieri în aria energiei și povești de succes ale municipalităților SRE. Totul poate începe de la viziunea unui primar, ca în cazul localității Güssing (Austria) sau cu un proiect teritorial inovativ, în cazul localității Le Mené (Franța). În cele din urmă, planificarea strategică (opțională sau obligatorie) poate duce la motivație politică și la implementarea proiectelor.

Güssing: un primar cu viziune

La începutul anilor 1990, regiunea Güssing din sud-estul Austriei se confrunta cu condiții destul de nefavorabile: 50 de ani ca regiune de graniță de-a lungul cortinei de fier cu Ungaria, lipsa infrastructurii pentru transport, regiunea cea mai puțin dezvoltată și cu cel mai redus venit pe cap de locuitor din Austria. Căderea cortinei de fier și aderarea Austriei la Uniunea Europeană au fost două premize decisive pentru dezvoltarea excelentă a zonei Güssing (regiune prioritară pentru Fondul European de Dezvoltare Regională).

În 1992, inginerul Mr Koch a fost numit ca responsabil al stației de epurare a apei și al sistemul de colectare a apei menajere de către primarul Vadasz. Principalele idei au fost: utilizarea resurselor locale pentru producerea de energie, crearea de locuri de muncă, sporirea valorii regiunii și reducerea emisiilor de CO₂. În 1996, Centrul European pentru Energie Regenerabilă a fost fondat la Güssing pentru a coordona și a implementa toate proiectele legate de energia regenerabilă.

De-a lungul următoarelor două decenii au fost construite 3 centrale termice pe bază de biomasa, 2 centrale pe bază de biogaz și multe alte proiecte decentralizate bazate pe energia solară. Gradul de autonomie enetică se ridică la 75% în 2014. 1200 de noi locuri de muncă și 55 de companii au fost create în acest mic oraș.

Centrală de gazeificare a biomasei, Güssing, (Austria)

Unitate de biogaz teritorială și colectivă, Le Mené (Franța)

Parc eolian cetățenesc, Le Mené (Franța)

Stație de biodiesel, Güssing (Austria)

ALIAȚI-VĂ

NU MERGEȚI SINGURI: FORMAȚI O ECHIPĂ DE CALIBRUL POTRIVIT

Implementarea acțiunilor o poate realiza orice comunitate, dar a realiza o strategie generală este mult mai complicat! Opțiuni? Gândiți și acționați la scară teritorială. Care este cea „potrivită”? Unde lucrurile se întâmplă? Unde, din motive culturale sau geografice, este realizat un proiect colectiv...? Cu siguranță, dar sunt și alte condiții necesare cum ar fi existența cunoștințelor și resurselor, a instrumentelor și serviciilor colective.

Cort-Brün Voige, primar al Aller-Leine-Valley, în fața grădiniței 100 % SRE

În Aller-Leine Valley (Saxonia Inferioară, Germania) o cooperare neoficială a fost activată în afara cadrului instituțional. Interviu cu Cort-Brün Voige, primarul Municipiului Rethem, Regiunea Energetică „Aller-Leine-Valley”.

Inițial, Aller-Leine-Valley a fost creată pentru a întări comerțul regional între opt comunități, unite de frumusețea

Cooperare dincolo de granițele administrative

peisaj al râurilor Aller și Leine. Liderii politici și-au dat seama în curând că potențialul resurselor naturale pentru dezvoltarea energiilor regenerabile era imens. Mai mult de cât atât, cu toții am înțeles că energia regenerabilă reprezintă un nucleu pentru a maximiza valoarea regională, iar primarii au fost de acord că trebuie să acționăm cu toții împreună pentru a deveni eficienți în producerea energiei regionale.

În baza activităților din proiectul nostru LEADER, am elaborat o administrare bazată pe colaborare. Grupul de Comandă îi reunește trimestrial pe primarii celor opt comunități, iar grupul proiectului „Energii regenerabile” reprezintă o platformă de lucru pentru o gamă largă de firme și persoane fizice.

Provincia Luxemburg elaborează un cadru de lucru și instrumente colective

Autoritățile supra-locale oferă sfaturi și instrumente colective comunităților locale. Cu sprijinul Universității din Liège și a agenției sale pentru dezvoltare IDELUX, Provincia Luxemburg (Belgia) lansează PEPS-Lux dynamic (Provincie cu Energie Pozitivă) pentru a coordona o tranziție spre « 100% renewable ».

Atingerea unui asemenea scop va necesita asocierea populației și a investitorilor locali în luarea hotărârilor publice.

Patru zone de lucru vor fi coordonate de PEPS Lux.

- Sprijin tehnic și metodologic: până în prezent, 14 municipalități primesc sprijin pentru energie

electrică și diagnoză în ceea ce privește GHG și planurile de acțiune,

- Sprijin pentru structurarea proiectelor cum ar fi: campanii pentru renovarea caselor sau producerea de energie regenerabilă,
- Implementarea unui cadru de lucru și a unor instrumente pentru a implica părțile interesate în luarea deciziilor: angajament, instrumente virtuale, Parlament Climatic (Climate Parliament),
- Implementarea unor acțiuni „interne”, în interiorul instituției, pentru ca acesta să fie exemplară.

RESURSE UMANE ȘI CUNOȘTINTE

Instrumentele și serviciile oferite de autoritățile regionale reprezintă un sprijin valoros, dar nu suficient. Trebuie să vă mobilizați propriile resurse și cunoștințe. Resursele umane în domeniul energiei ar trebui să fie văzute ca o investiție, nu ca o cheltuială. Ele conduc la reducerea costurilor prin economisirea de energie și generează valoare prin noi proiecte pe surse regenerabile.

Pregatiți-vă trusa de start și de supraviețuire

„Trusa de start” optimă include 3 posturi: un tehnician, un consilier pe probleme energetice și un manager de proiect. Aceste trei poziții pot fi împărțite de comunitățile ce realizează planul de acțiune.

Mai întâi: tehnicianul realizează o analiză și stabilește acțiunile menite să reducă consumul de energie în școli, grădinițe, în domeniul cultural, al iluminatului public.... Potențialul de economisire este de cel puțin 2 până la 3% pe an și va genera o reducere a cheltuielilor de operare a acestor sisteme. Recuperarea „investiției” – acesta depinde de costurile energiei economisite și de costurile adiționale – este în general sub 4 ani.

A doua funcție: consilierul pe probleme de energie. El oferă locuitorilor sfaturi subiective, fiind independent de companiile private și de furnizorii de energie. A treia funcție: managerul. Acesta pune în operă

Training în domeniul biomasei

strategia autorităților locale. Munca zilnică: face studii, identifică necesarul (pregătire, informare, tehnologie), crează dinamica colectivă, dezvoltă proiecte, găsește finanțare, crează instrumente de monitorizare și perfecționare.

De ce economie de energie în sectorul privat? Locuințele private sunt responsabile, la nivel european, pentru mai mult de jumătate din consumul de energie și emisiile de gaze cu efect de seră.

Nu fără echipa mea de energie

Cea mai recentă poveste de succes în domeniul mediului și al energiei durabile în Austria, o reprezintă Regiunile Model pentru Clima și Energie (CEMR). Un grup de comunități învecinate se unesc în CEMR, cu scopul de a câștiga pas cu pas autonomia energetică până în 2030 sau 2050.

Pentru a fi considerat membru în CEMR, este necesară formarea unei echipe pe probleme de energie. Această echipă trebuie să cuprindă 5 până la 15 oameni și să implice primari, consilieri de mediu și energie, reprezentanți ai administrației municipale, antreprenori locali, cetățeni, precum și un manager pe probleme de energie. Un președinte trebuie ales, preferabil un primar, asistat de un manager pe probleme de energie, un expert. Fiecare membru al echipei răspunde de un anumit sector (energie regenerabilă, eficiență energetică, mobilitate, relații publice, participarea civică, implicarea școlilor, implicarea firmelor locale,

Termografie mobile: un sistem inovativ bine adaptat pentru comune

finanțare, contabilitate...). Managerul pe probleme energetice facilitează cooperarea între toți membrii. Inițiativa CEMR a pornit în 2009 cu 35 de regiuni. În 2014, existau 112 membri CEMR, incluzând 1186 municipalități și 2,7 milioane de locuitori.

PAS CU PAS

EVALUAREA INIȚIALĂ: OBIECTIVE ȘI METODE

Când doriți să zburati spre Australia, nu e necesar să știți costul biletului de metrou în Sidney ! Pentru evaluarea standardului în domeniul energiei, trebuie să adunați doar suficiente informații pentru a vă ghida acțiunile. Nu irosiți mult timp și bani la debut.

Nu aruncați doar cu cifre, ci aveți ambiții reale

Elaborarea planului de acțiune are o fază de diagnosticare. Ea necesită examinarea tuturor acțiunilor posibile pentru a selecta doar câteva. Această diagnosticare trebuie să fie simplă, educațională, și să nu se încurce în detalii. O diagnosticare făcută pe nivele (regional, național) este suficientă pentru a permite

celor interesați – aleși, dar și firme, fermieri, cetățeni... – să se familiarizeze cu cifrele privind consumul și producția de energie și să vizualizeze traiectoria tranziției ce urmează a fi făcută. Câte eoliene, panouri solare, central pe biomasa vor fi necesare în 2020, 2050? Câtă energie trebuie economisită anual?

Mai puțin deseori înseamnă mai mult

Interviu cu Julien Frat, responsabilul de Energie și Clima din Pôle de l'Albigeois și Bastides:

Reprezentanții aleși nu au vrut să ne pierdem în diagnostice prea ample, lungi și costisitoare. Am optat pentru analiza carbonului (Metoda Bilan carbon ADEME). Emisiile din anumite zone unde nu avem mandat, cum ar fi deșeurile, alimentele, drumurile, ... nu au fost evaluate. Diagnosticul a fost completat de o scurtă analiză a vulnerabilității (economică, climatică). Studiile potențialului de producție pentru energia regenerabilă tocmai au fost începute, acum când angajamentul pentru 100% SRE a fost luat.

Detalierea a fost suficientă, având în vedere că limitele de incertitudine în ceea ce privește anumite date sunt aproape de 30% ! În plus, rezultatele noastre sunt în concordanță (în mare) cu datele înregistrate în alte teritorii, sau la nivel național. Mai mult de atât, noi am realizat o evaluare în mare bazată pe câteva cifre teritoriale și rapoarte naționale cheie. Obținute cu un cost foarte scăzut, rezultatele au fost de același ordin de mărime.

Julien Frat, manager pentru energie, teritoriul Pôle "Albigeois et Bastides", (Franța)

Simplu și rapid : metoda "Go 100% RES"

Ca parte a proiectului „100% RES Communities”, Solagro și CLER au elaborat o metodă simplă, rapidă și ieftină – metoda „Go 100% RES”. Utilizabilă în toate țările europene, aceasta crează o imagine a scopurilor și a efortului necesar pentru atingerea acestora, în toate sectoarele și pentru toate utilizările: curent electric, încălzire, transport. Metoda "Go 100% RES" oferă grafice remarcabile pentru a vizualiza drumul până la țintă și pentru a stabili de acțiuni imediate și eficiente.

Activități agricole, silvice și modificarea utilizării terenurilor

La nivel european, agricultura este responsabilă pentru aproximativ 10% din emisiile de gaze cu efect de seră, atât direct cât și indirect. Totuși, creșterea pădurii și solurile generează o scădere a carbonului de 7%. În Franța, datorită ponderei agriculturii în balanta GHG, unele teritorii utilizează Clim'Agri, o metodă franceză care oferă date teritoriale și propune acțiuni în sectorul agricol.

DEZVOLTAREA PAED: MOBILIZAREA PARTENERILOR

Reflecțiile asupra planului de acțiune încep odata ce diagnosticul inițial a fost încheiat. Realizarea unei „liste de acțiuni” este absolut necesară pentru a identifica direcțiile de acțiune, fără a uita că nu pot exista proiecte fara parteneri cheie. Chiar dacă primele acțiuni nu sunt și cele mai eficiente, acestea trebuie apreciate și pentru experiența care decurge din ele.

Adevarata muncă începe odata ce primele acțiuni au fost inițiate. Ați reușit să creați sau să întăriți o dinamică vibrantă; primele rezultate vizibile dau credibilitate planului vostru de acțiune, care din fericire nu are termen de comparație care să îl afecteze. Acum este timpul să treceți la un program pe termen lung pentru a deveni o comunitate 100% SRE. La acest nivel, un diagnostic detaliat, sprijinit de o analiză bazată pe mai multe criterii va fi de mare valoare pentru sortarea acțiunilor prioritare și pentru evaluarea acestora în timp.

Înainte de a ne atinge obiectivul, trebuie să urcăm aceste trepte pas cu pas, începând cu prima și anume mobilizarea informațiilor și a resurselor.

Seminar de lucru Mirna Valley (Slovenia)

Energia, ultima utilizarea a lemnului, construcțiile cea dintâi

În octombrie 2006, Asociația Proprietarilor de Păduri din Mirna Valley și Slovenski E-forum, au organizat o ședință privind utilizării biomasei în scopuri energetice. Toți cei interesați au fost prezenți: proprietarii de

Idei noi privind utilizarea biomasei în Mirna Valley

păduri, potențialii utilizatori, organele decizionale, experții (administratorii pădurilor, producătorii de echipamente) și deținătorii de capital. Ideile au fost introduse în planurile de dezvoltare la nivel municipal, iar autoritățile au organizat realizarea planurilor mobilizând investiții și dezvoltatori. Municipalitatea din Šentrupert este acum un model de astfel de idei creative.

Un juriu care să consolideze PAED în Foiano della Chiana

Primăria italiana „Foiano della Chiana” (10 000 loc.) a ales să formeze un „juriu popular” pentru diseminarea strategiei energie-mediu pentru 2014-2020.

Câțiva „experți” locali au fost incluși în acest juriu. Constituirea juriului din 40 de persoane a fost realizată în mod aleatoriu, dintr-un eșantion reprezentativ de populație. Scopul juriului a fost schimbul de opinii privind căile de reducere a GHG în sectorul public și privat, precum și planul de acțiune - PAED-ul.

Sistem solar fotovoltaic pe clădirile publice (Italia)

ȘI ... LA LUCRU!

Pe lângă definirea unei strategii teritoriale privind energia, a cărui instrument operațional este PAED-ul, mai există două dimensiuni cheie: mai întâi proiectele de interes teritorial (privind energia eoliană în comunitate, instalațiile comune de biogaz, rețelele de încălzire regionale pe bază de lemn...), și în al doilea rând acțiunea de animare teritorială, constând în multiplicarea proiectelor la scară mică și implementarea unor acțiuni izolate (panouri fotovoltaice pe locuințe și pe acoperișurile fermelor, renovarea termică a locuințelor private...). Exemplele includ:

Biogaz digester

O schemă pe bază de biogaz în Albigeois și Bastides

Pole de l'Albigeois et des Bastides (PAB, sud-vestul Franței) a realizat în 2012 un studiu teritorial privind biogazul, cu scopul de a se organiza pentru colectarea de substrat organic. Principalele rezultate au fost: programe

de instruire pentru dezvoltarea de proiecte pe bază de biogaz și identificarea constrângerilor privind implementarea, tipologia optimizată dimensională (350 kWe până la 1 MWe) și o mai bună amplasare a

instalațiilor. La nivel teritorial, identificarea surselor (tipul, cantitatea, potențialul energetic) s-a făcut în paralel cu înregistrarea potențialilor consumatori de biogaz (încalzire, biometan pentru rețeaua de gaze); s-a obținut identificarea:

- zonelor favorabile pentru proiecte colective și teritoriale
- zone favorabile pentru introducerea gazului metan în ferme
- zone favorabile pentru diferite tipuri de proiecte
- zone cu prioritate mai puțin favorabile.

Eforturilor fermierilor s-a concentrat asupra zonelor cele mai favorabile, chiar dacă proiectele „din afara zonei” pot fi susținute prin subvenții publice.

Un model multiplicabil de izolare pentru școli

Dezvoltarea de soluții standardizate facilitează finanțarea proiectelor, oferind garanția unui înalt nivel de performanță. Modelul de izolare termică a școlilor elaborat în Austria se distinge printr-o mai mare reducere a energiei consumate și prin reducerea emisiilor de CO₂. Sunt implementate instalații de energie regenerabilă și materiale de construcție ecologice. Aspecte precum un mai mare confort sau o mai bună calitate a vieții sunt de asemenea importante. Modelul de izolare termică trebuie să permită replicarea și în cadrul altor comunități. 11 modele de izolare termică pentru școli

Izolatie termică, școala Albrechtsberg (Austria)

au fost finanțate de către Fondul pentru Climă și Energie din Austria în 2013, suma ridicându-se la 4.4 milioane de euro. Finanțarea este limitată la 50% din costurile totale și la valoarea de 600.000 euro pe proiect.

Monitorizarea PAED și a rezultatelor

Pentru evaluare, rămâneți pragmatici! Evaluarea planului de acțiune din cadrul comunitatii Val d'Ille (Franta), care a început 2008, a crescut încet ajungând la un număr de 10 pagini, cu un tabel de evaluare sumativă pe o singură pagină. El oferă o modalitate simplă de a împărtăși progresul făcut și de a media între reprezentanții aleși și personal. Monitorizarea planului de acțiune se realizează în cadrul unei ședințe speciale a executivului. Soazig Rouillard, manager SEAP, notează: *forma sintetică actuală se potrivește perfect cu necesitățile grupului de lucru. Noi folosim evaluarea detaliată doar pentru acțiunile pe care vrem să le examinăm mai amănunțit, evaluarea tuturor acțiunilor ar dura prea mult și ar costa prea multi bani.*

FINANȚAREA PROIECTELOR DE INTERES TERITORIAL

Finanțarea proiectelor se bazează tot mai mult pe participarea cetățenilor sau pe fundații private, inclusiv în cazul proiectelor mari. Unele sate 100 SRE sprijină direct cetățenii pentru construcția și renovarea caselor. De exemplu în Western Isles, în Scotland și în Republica Cehă.

Big Lottery sprijină fermele eoliene

Point and Sandwick Development Trust (PSDT), a cărui construcție a început în 2014, va fi cel mai mare proiect energetic comunitar din Western Isles și din Regatul Unit. Donald John MacSween (PSDT) afirmă *“Cheia în cazul acestei dezvoltări, ca și în cazul tuturor parcurilor eoliene aparținând unei comunități, este faptul că întregul profit se va întoarce în cadrul comunității”*.

Pentru proiecte comunitare cea mai mare problemă este partea financiară. Cazul pus la punct de PSDT a fost destul de convingător pentru ca fondul Big lottery, Growing Community Assets să aloce 1.000.000 lire pentru realizarea lui. Ei au asigurat și 3.000.000 lire în acțiuni, pentru ca discuțiile cu Coop Bank să determine continuarea finanțării, fiind utilizate și fonduri oferite de Big Lottery, Social Investment Scotland și the Scottish Government CARES, Renewable Energy Investment Fund (Fondul de Investiții pentru Energie Regenerabilă CARES a Guvernului Scotian), fondurile pentru proiect fiind oferite via Santander. Un total de 15.000.000 lire a fost adunat de comunitate pentru acest proiect. Proiectul de 9 MW, acum în construcție, constă în 3 turbine Enercon, fiecare înaltă de 145 m, situate în Beinn Ghrideag, pe insula Lewis. Se anticipează că venitul generat ar trebui să fie de peste 1.000.000 lire

Instalare turbină eoliană, proiectul PSDT (Scoția)

pe an sau douăzeci și cinci milioane de lire pe durata de viață a proiectului iar reinvestiri veniturii va crea până la 100 de locuri de muncă permanente.

Un ajutor financiar pentru locuitori

În Republica Cehă, pe granița cu Polonia, Jindřichovice pod Smrkem (624 locuitori) a fost primul sat care a doțat o strategie pentru autonomie bazată pe SRE (în 2000). Acum, satul are un parc eolian (2x 600 kW), panouri fotovoltaice (131 kW), o instalație de încălzire pe biomasa pentru cinci clădiri publice (350 kW), 34 m² de instalații termice solare.

Jindřichovice caută să atragă noi cetățeni care caută un mediu de viață mai bun. Din 2008, au fost ridicate zece case cu consum redus de energie cu pompe de căldură (58 kW), fie cu instalații termice solare, fie cu acoperiș verde. Un Centru de Informații privind mediul, situat lângă parcul eolian organizează vizite, individual sau în grup.

Împrumuturile la nivel municipal și subvențiile (3600 EURO/pe an) au dus la creșterea de instalații SRE private în ultimii 10 ani.

Centru de informare, chiar sub turbinele eoliene (Republica Cehă)

RĂMĂNETI ÎN JOC

ATINGEȚI NIVELUL EUROPEAN, ADERAȚI LA CONVENȚIA PRIMARILOR!

Convenția Primarilor este principala mișcare europeană prin care autoritățile locale și regionale își asumă în mod voluntar obligația de a spori eficiența energetică și utilizarea surselor de energie regenerabile pe teritoriile lor. Semnatarii au ca scop îndeplinirea și chiar depășirea obiectivului Uniunii Europene de reducere cu 20% a emisiilor de CO₂ până în 2020.

Convenția Primarilor devine accesibilă comunităților rurale

Inițiată de orașele mari, promovată de primarii acestora, Convenția Primarilor nu era adecvată pentru municipalitățile rurale care își doreau să rezolve problema schimbării climatice. Prin urmare, în 2012, biroul Convenției Primarilor a introdus opțiunea de aderare „comună” pentru localitățile mici. După cum a arătat o investigație în comunitățile rurale, realizată ca parte a proiectului „100 RES communities”, opțiunea de realizare „comună” a SEAP-ului este singura metodă pentru a aborda aceste dificultăți în mod colectiv. Condițiile sunt: autorități locale învecinate se unesc formând

o zonă teritorială comună, unitară, cu câteva mii de locuitori, organizată în jurul unei administrații democratice și reprezentative, iar primarii acționează pentru realizarea unui SEAP (PAED) comun. Un SEAP înseamnă un plan care este dus la îndeplinire în mod colectiv. Grupul se angajează să creeze o viziune comună pregătind un inventar al emisiilor și definind un set de acțiuni care să fie implementat și monitorizat atât individual cât și în ansamblu în zona respectivă. Această abordare este foarte eficientă prin punerea în comun a competențelor și resurselor.

Italia: un succes neașteptat!

Începând din august 2014, de la Merano până la Lampedusa, peste jumătate din cele 5400 de localități europene participante la Convenție, erau din Italia. Acest număr a fost atins datorită extraordinarei implicări a guvernelor regionale și a numeroaselor campanii și inițiativă similare Convenției Primarilor.

Întotdeauna există o modalitate de a adera la Convenția Primarilor!

Mai multe comunități din România și-au exprimat dorința de a semna Convenția Primarilor, cu sprijinul Consiliului Județean Bacău, în calitate de Coordonator Teritorial. Consiliul Județean Bacău a colaborat cu Universitatea „Vasile Alecsandri” din Bacău și a ajutat comunitățile să își realizeze BEL, oferind

realizată cu sprijin din partea Consiliului Județean Bacău. Un alt caz: Pole de l'Albigeois și des Bastides - Teritoriul reunește 5 asociații de comunități rurale, în jurul unui SEAP comun. Administrația acestui teritoriu care are 57 000 de locuitori în 5 asociații comunale este recunoscută de către Convenția Primarilor ca o singură entitate coerentă, care poate realiza un angajament colectiv de reducere a CO₂. În vederea acestei participări ca „grup de semnatori”, regiunea elaborează un plan de acțiune care să fie supus spre aprobare Convenției Europene a Primarilor. Acest program va reuni acțiuni la nivel teritorial și acțiuni specifice pentru fiecare asociație de comune în parte și în concordanță cu propriul său potențial. În mod evident, va fi construit cu și pentru asociațiile de comune, fiecare angajându-se de bună voie la implementarea acestui plan de acțiune.

Semnarea Convenției Primarilor

suport tehnic, bază de date și expertiza necesară. Dacă definirea acțiunilor în SEAP a fost în special responsabilitatea comunităților locale, în funcție de necesitățile lor și în concordanță cu planurile de dezvoltare, identificarea surselor de finanțare a fost

INSTRUMENTE PENTRU ACȚIUNE

Comunitățile rurale pot folosi experiența, metodele și soluțiile tehnice în domeniul eficienței energetice la nivel de clădiri și transport, adaptate trăsăturilor lor specifice.

În cadrul unei rețele, ele pot face schimb de informații privind acțiunile, succesele, esecurile, rezultatele. Există mai multe instrumente care ajută localitățile să schimbe informații. Înfrățirile le ajută să aibă relații speciale cu un anumit teritoriu și care a întâmpinat și a rezolvat aceleași probleme. Tururile de studiu ajută de asemenea la înțelegerea altor teritorii și a acțiunilor pe care acestea le dezvoltă.

Pregătirea reprezentanților aleși și a tehnicienilor este absolut necesară. Curiozitatea nu este un lucru rău, dimpotrivă.

Vizitatori cehi în Austria

Vizitatori ungari în Scoția

REȚELE ȘI SPRIJIN PENTRU ACȚIUNI

Tranziția către o comunitate eficientă din punct de vedere energetic, care își cunoaște și valorifică rezervele de energie regenerabilă, nu este ușor de făcut pentru nici o localitate sau regiune și cu atât mai mult pentru micile așezări rurale.

O serie de rețele de sprijin sau dezvoltat în ultimii ani tocmai pentru a facilita această tranziție și sprijini administrațiile locale în dezvoltarea Planurilor de Acțiune pentru Energie Durabilă.

Dezvoltată în cadrul proiectului cu același nume, rețeaua RURENER are menirea de a înlesni schimbul de experiențe și bune practici între localități din mediul rural, scopul final fiind neutralitatea energetică înțelegând prin acesta asigurarea din surse proprii a necesarului de energie al comunei
<http://ro.rurener.eu/>

Patronat de Orașe Energie România, Clubul Primarilor – semnatari ai Convenției Primarilor din România, este o platformă de dialog ce sprijină municipalitățile din România în îndeplinirea angajamentelor privind Convenția Primarilor. Întâlnirile clubului au loc regulat și se oferă consiliere pentru realizarea PAED.
<http://oer.ro/clubul-primarilor-2/>;
http://www.networkingcovenantofmayors.eu/IMG/pdf/net-com_charter_romania.pdf

Agențiile pentru energie sunt un alt sprijin important în tranziția către o dezvoltare durabilă din punct de vedere energetic. Printre cele mai active sunt Agentia pentru Managementul Energiei și Protecția Mediului Brasov, Agenția Locală a Energiei Alba, Agenția pentru Eficiență Energetică și Protecția Mediului București.

REȚELE EUROPENE

- Convenția Primarilor este principala mișcare europeană ce implică autorități locale și regionale care în mod voluntar se angajează să crească eficiența energetică și utilizarea surselor regenerabile de energie în teritoriile lor.
<http://www.covenantofmayors.eu>
- Mișcarea 100% SRE comunități are ca scop promovarea abordării regionale pentru utilizarea a 100% energie din surse regenerabile, ca fiind noua normalitate.
<http://www.100-res-communities.eu>
- Liga Campionilor SER este o competiție în domeniul surselor de energie regenerabilă între autorități locale europene.
<http://www.res-league.eu/>
- Rurener: Rețea de mici comunități rurale pentru neutralitate energetică.
<http://ro.rurener.eu/>

100% SRE ÎN
COMUNITĂȚI

100% RES COMMUNITIES

Editorial Coordination: Solagro (France)
Content: Partners of the 100 % RES Communities Project
Graphic Design: Eric Péro (Spyro) www.imageric.fr
April 2015
@Solagro.

